

Pohjois-Savon hyvinvointialueen periaatteet avustusperusteisesta ja toiminnallisesta yhteistyöstä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa

LUONNOS

Prosessi

Versiot:

- 0.1. lyhyt käsittely 5.10. asiakaskokemusjaoston kokouksessa
- 0.2. käsittely 27.10. asiakaskokemusjaostossa, pyydetty kommentit johtoryhmältä
- 0.3. käsittely aluehallituksessa 14.11.2022. Pöytäkirjaan merkitty muutos tehdään lopulliseen versioon: kuntien tilavuokriin liittyvä lause poistettu.
- 1.0. Valmiit kriteerit
- 1.1. Käsittely asiakaskokemusjaostossa 8.11.2023. Kommentoitavana päivitetty periaatteet avustusperusteisesta ja toiminnallisesta yhteistyöstä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.
- 1.2. Hyväksyminen asiakaskokemusjaoston kokouksessa 13.12.2023

Sisällysluettelo

1 Johdanto.....	3
2. Avustusperusteisen yhteistyön hakijat.....	4
3. Avustusperusteisen yhteistyön avustuslajit	4
4. Avustusperusteisen yhteistyön yleiset ehdot ja myöntämisperusteet.....	5
5. Avustusten hakeminen, käsittely, päätöksen teko ja maksatus	7
6. Avustusten ulkopuolelle jäävä toiminta.....	8
7. Toiminnallinen yhteistyö.....	9

1 Johdanto

Hyvinvointialueen on sote järjestämislain 7§ mukaisesti edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Pohjois-Savon hyvinvointialue tukee **avustusperusteisella yhteistyöllä** Pohjois-Savon alueella toimivia yleishyödyllisiä yhteisöjä, joiden tehtävänä on terveyden, sosiaalisen hyvinvoinnin ja/tai arjen turvallisuuden edistäminen. **Yleishyödyllisen yhteisön** avustettavan toiminnan tulee edistää pohjoissavolaisten ihmisten hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta.

Avustettavan toiminnan tulee myös tukea ja täydentää hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaa toimintaa sekä toimia yhteistyössä näiden palvelujen kanssa. Tukemisella ja täydentämisellä tarkoitetaan hyvinvointialueen palveluketjujen ja -kokonaisuuksien vahvistamista ja monipuolistamista yleishyödyllisellä toiminnalla. Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat toiminnat on kuvattu laissa hyvinvointialueesta (29.6.2021/611) ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (29.6.2021/612) sekä laissa pelastustoimen järjestämisestä (29.6.2021/613). Pelastusalan avustukset sopimuspalokunnille tai muulle pelastusalaalla toimivalle järjestölle myöntää Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitos. (Pelastuslaki 379/2011 § 52 ja 56).

Toiminnallisella yhteistyöllä Pohjois-Savon hyvinvointialue edistää ja tukee **yleishyödyllisen yhteisön** ja hyvinvointialueen välistä yhteistyötä, joka ei ole avustusperusteita. Yhteistyöstä tehdään yhteistyösopimus, jossa sovitaan osapuolien välisestä tiedotuksesta, asiantuntijavaihdosta, työparityöstä, tilojen käytöstä, yhteiskehittämisestä tms. toiminnasta.

Soveltaminen

Tässä asiakirjassa määritellään Pohjois-Savon hyvinvointialueen yleiset periaatteet ja menettelytavat yhteistyöhön, jotka koskevat **yleishyödyllisille yhteisöille** myönnettäviä avustuksia sekä yhteisöjen kanssa tehtävää toiminnallista yhteistyötä.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen avustustoiminnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteita Hallintolain (434/2003) mukaisesti. Yleisten hallintomenettelyä koskevien esteellisyyismääräysten mukaisesti esteellinen henkilö ei saa osallistua avustusten valmisteluun, käsittelyyn, päätöksentekoon tai täytäntöönpanoon liittyviin tehtäviin.

2. Avustusperusteisen yhteistyön hakijat

Pohjois-Savon hyvinvointialue voi myöntää avustuksia talousarviossa varatun määrärahan puitteissa **yleishyödyllisille yhteisöille eli** yhdistysrekisteriin rekisteröidyille yhdistyksille, säätiörekisteriin rekisteröidyille säätiöille sekä seurakunnille niiden yleishyödyllistä toimintaa varten.

Hyvinvointialue arvioi yhdistyksen, säätiön, seurakunnan ja esitetyn toiminnan avustuskelpoisuutta hakijan sääntöjen perusteella. Avustuksen hakijan tulee eriyttää yleishyödyllinen toiminta kirjanpidossa mahdollisesta palvelutuotannosta tai muusta taloudellisesta toiminnasta. Avustuksen hakija antaa hyvinvointialueelle luvan tarvittaessa tarkistaa kirjanpidon ja hallinnon. Avustuksen hakijan tulee olla ollut toiminnassa vähintään yhden täyden tilikauden ajan.

3. Avustusperusteisen yhteistyön avustuslajit

Pohjois-Savon hyvinvointialueella on haettavana kaksi avustusperusteista avustuslajia, kumppanuusavustus ja toiminta- ja innovaatioavustus. Jaettava avustummääräraha vahvistetaan vuosittain hyvinvointialueen talousarviossa.

3.1 Kumppanuusavustus

Kumppanuusavustus solmitaan pidempikestoiseksi jaksoksi, 2–3 vuodeksi. Myönnetystä avustuksesta tehdään kumppanuusavustussopimus, joka tarkistetaan vuosittain hyvinvointialueen talousarvion määrärahan puitteissa. Hyvinvointialue huolehtii myönnetyn avustuksen uusimisesta olemassa olevien käytänteiden mukaisesti.

Hyvinvointialue voi myöntää harkinnanvaraisen tuen toiminnalle, johon hakija hakee joko hankeavustusta tai kohdennettua toiminta-avustusta Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAlta tai ESR-hankerahoitusta ELY-keskukselta. Kumppanuusavustus toimii näin täydentävänä julkisena rahoituksena. **Tarvittaessa käydään toimialaneuvottelut avustettavasta toiminnasta** ~~Hyvinvointialue neuvottelee kumppanuusavustuksesta hakijan ja sen hyvinvointialueen toimialan kanssa, jonka toimintaa hakemus koskee,~~ ja pyritään ulottamaan myönnettävä avustus koko STEA-avustuksen tai ESR-rahoituksen ajalle. Hyvinvointialue voi myöntää kumppanuusavustusta myös hakijan hankerahoituksen (esim. ESR-rahoitus jne.) omarahoitusosuuteen.

Kumppanuusavustusta voi hakea myös ilman hankerahoitusta. Hakijalla tulee kuitenkin olla muutakin varainhankintaa. Kumppanuusavustus ei voi olla ainoa tulolähde.

Kumppanuusavustusta on mahdollista hakea ilmoitettuna hakuaikana. Halutessaan hakija voi pyytää alustavan lausunnon toteuttavasta toiminnasta siltä hyvinvointialueen toimialalta, jonka toimintaa avustushakemus tukee tai täydentää.

3.2. Toiminta- ja innovaatioavustus

Toiminta- ja innovaatioavustus myönnetään yhdeksi vuodeksi. Hyvinvointialue voi myöntää avustusta uuden yleishyödyllisen toiminnan kokeilemiseksi tai hyväksi käytännöksi osoittautuneen toiminnan laajentamiseksi koko hyvinvointialueella tai sen useammassa kunnassa. Avustusta voidaan myöntää myös äkilliseen, ajankohtaiseen toimintaympäristöön ja/tai kohderyhmän tarpeissa tapahtuneeseen muutokseen. Hyvinvointialue käyttää avustuksen jakamisen tukena pisteytysmallia ja kokonaisharkintaa. Pisteytysmalli julkaistaan erillisenä liitteenä verkkosivuilla.

4. Avustusperusteisen yhteistyön yleiset ehdot ja myöntämisperusteet

Pohjois-Savon hyvinvointialue tukee avustusperusteisella yhteistyöllä sellaista yleishyödyllistä toimintaa, joka edistää pohjoissavolaisten ihmisten hyvinvointia, terveyttä ja arjen turvallisuutta.

Avustettavan toiminnan tulee toteuttaa Pohjois-Savon hyvinvointialueen strategian painopisteitä, strategisia periaatteita ja toimenpiteitä ja SOTE-palvelustrategiaa sekä alueellisen hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman hyvinvointitavoitteita ja toimenpiteitä.

Avustettavan toiminnan tulee tukea ja täydentää hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevaa toimintaa ja toimia yhteistyössä näiden palvelujen kanssa. Tukemisella ja täydentämisellä tarkoitetaan hyvinvointialueen palveluketjuja ja -kokonaisuuksien vahvistamista ja monipuolistamista yleishyödyllisellä toiminnalla. Hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat toiminnat on kuvattu laissa hyvinvointialueesta ja laissa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä sekä laissa pelastustoimen järjestämisestä. Pelastusalan avustukset sopimuspalokunnille tai muulle pelastusalaalla toimivalle järjestölle myöntää Pohjois-Savon hyvinvointialueen pelastuslaitos.

Hyvinvointialue ei myönnä avustusta sen järjestämisvastuulla olevaan toimintaan, esimerkiksi toimintaan, joka toteutetaan palvelusetelillä tai ostopalveluna.

Hakija voi hakea myös hyvinvointialueella sijaitsevista kunnista avustuksia kuntien omien avustusperiaatteiden mukaisesti.

Hakija ilmoittaa toimintansa Lähellä.fi ja/tai Palvelutietovarannossa sekä omissa viestintäkanavissa tai muissa kanavissa viimeistään silloin, kun on saanut myönteisen avustuspäätöksen:

- Lähellä.fi, ylläpito: maakunnallisten järjestöjen Lähellä.fi -verkosto, 13 alueellista toimijaa. Kaikkien järjestöjen ja muiden yhteisöjen yleishyödyllistä toimintaa ja tapahtumia sisältävä alusta pohjoissavolaisille asukkaille. Ilmainen ilmoittajilleen. Integraation myötä tiedot siirtyvät jatkossa automaattisesti PTV:oon.
- Palvelutietovaranto (PTV), Digi- ja väestövirasto
Valtakunnallisesti keskitetty tietovaranto, johon kunnat, valtio ja yksityinen sektori kuvaavat asiakaslähtöisesti palvelunsa ja asiointikanavat. Avoimen rajapinnan kautta tiedot nousevat esim. sähköisen perhekeskukseen sekä muille sähköisille sote-palvelualustoille. Ilmainen ilmoittajilleen.

Hakijan tulee määritellä avustettavan toiminnan kohderyhmä ja arvio siitä, kuinka paljon kohderyhmän edustajia toiminnalla voidaan tavoittaa. Yhteistyön kohteena olevan toiminnan tulee olla avointa kaikille kohderyhmän edustajille.

Avustettavan toiminnan tulee toteutua koko Pohjois-Savon alueella tai sen useamman kunnan alueella. Hyvinvointialue kannustaa hakijoita ulottamaan toimintansa yhtä kuntaa laajemmalle alueelle esimerkiksi etätoimintana verkkovälitteisesti, liikkuvalla tai jalkautuvalla toiminnalla tai eri toimijoiden välisellä yhteistyöllä.

Avustusta hakevalla toimijalla on oltava myös muuta varainhankintaa (ml. muut avustukset), niin että hakija ei ole toiminnassaan riippuvainen yksinomaan hyvinvointialueen avustuksesta. Hakijalla tulee olla hakemuksen liitteenä avustettavan toiminnan rahoitussuunnitelma ja toimintasuunnitelma.

Avustuksen hakija kuvaa konkreettisia ja realistisia menetelmiä (kyselyt, haastattelut, mittarit, itsearviointi tms.), joiden avulla seurataan ja arvioidaan asetettujen tavoitteiden saavuttamista avustettavalle toiminnalle.

Lisäksi hakija esittää realistisen arvion siitä, kuinka suuri osuus toimintaan osallistujista kokisi toiminnan edistävän henkilön hyvinvointia, terveyttä ja/tai arjen turvallisuutta.

Avustuskelpoiset hakijat voivat hakea avustuksia yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti. Hyvinvointialue kannustaa avustuskelpoisten hakijoita yhteisvastuulliseen toimintaan. Yhteisvastuullisessa toiminnassa hakijoiden on mahdollista sopia päävastuullisesta hakijasta, jolle avustus maksetaan ja joka vastaa avustuksen käytön raportoinnista. Hakijat voivat

myös sopia avustuksen ja raportointivastuun jakautumisesta toiminnan toteuttamiseen osallistuvien hakijoiden kesken. Jos hakijat hakevat avustusta yhdessä ja toteuttavat toimintaa yhteisvastuullisesti, edellytetään heiltä keskinäistä yhteistyösopimusta. Hakijan ollessa Pohjois-Savon alueella toimiva katto-organisaatio, yhteistyösopimuksella voidaan tuoda esille avustusyhteistyössä olevat paikallisyhdistykset. Hyvinvointialue tarjoaa hakijoiden käyttöön sopimus pohjan, jota voi hyödyntää. Sopimus pohja löytyy avustushaun verkkosivulta.

5. Avustusten hakeminen, käsittely, päätöksenteko, maksatus ja seuranta

5.1. Hakeminen

Asiakaskokemusjaosto päättää vuosittain hakuajoista. Avustusten hakuajat, hakulomake ja hakuun liittyvä tarkempi ohjeistus ilmoitetaan Pohjois-Savon hyvinvointialueen avustushaun verkkosivuilla. Hakemus liitteineen toimitetaan ensisijaisesti sähköisellä hakulomakkeella. Myöhässä saapuneita hakemuksia ei käsitellä. Hakemuksia voidaan pyytää täydennettäväksi hakuajan jälkeen, käsittelyajan aikana. Puutteellinen hakemus, jota ei ole korjattu tai täydennetty täydennyspyynnön mukaisesti, voidaan hylätä.

5.2. Käsittely

Hakemukset vastaanotetaan ja käsitellään hyvinvointialueen HYTE- ja osallisuuspalvelualueella. Päätöksenteossa huomioidaan avustushaun yleisten periaatteiden toteutuminen sekä avustettavan toiminnan kohderyhmän huomioiminen, käyttötarkoitus, laajuus sekä suunnitelmallisuus. Lisäksi kiinnitetään huomiota hakijan rahoitusosuuteen ja taloudelliseen tilanteeseen avustuksen tarpeellisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Hyvinvointialue myöntää avustusta vain siihen toimintaan, johon sitä on haettu. Avustusta myönnetään enintään sen verran kuin sitä on haettu. Hakijan avustettavan toiminnan rahoitussuunnitelman tulee olla hyväksyttävä ja realistinen.

5.3. Päätöksenteko

Ehdotuksen myönnettävistä avustuksista asiakaskokemusjaostolle esittää valmistelija yhdessä esittelijän kanssa. Lopullisen päätöksen avustushaun saajista tekee asiakaskokemusjaosto. Avustuspäätökset avustusta hakeneille ilmoitetaan asiakaskokemusjaoston pöytäkirjan tarkistamisen jälkeen ensisijaisesti sähköpostilla. Avustuksen hakijalla on muutoksenhakuoikeus

tehdystä päätöksistä. Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksiannosta päätökseen liitetyn muutoksenhakuohjeen mukaisesti.

5.4. Maksatus ja seuranta

Myönnetystä kumppanuusavustuksesta tehdään yhteistyösopimus hyvinvointialueen ja hakijan välillä. järjestöyhteistyöstä vastaavan työntekijän ja hyvinvointialueen toimialueen, jota avustettava toiminta koskee ja hakijan välillä. Sopimus tallennetaan hyvinvointialueen asianhallintajärjestelmään. Maksatus tapahtuu, kun sopimus on sähköisesti allekirjoitettu.

Toiminta- ja innovaatioavustus myönnetään asiakaskokemusjaoston hallinnollisella päätöksellä.

Avustussumma maksetaan hakijan ilmoittamalle pankkitilille kertaluonteisena vuosittain. Avustusta saa käyttää avustuspäätöksessä ilmoitetun avustuksen käyttövuoden ja sitä seuraavan kalenterivuoden aikana syntyviin kuluihin ja menoihin.

Kumppanuusavustusten käyttöä seurataan vuosittain uusittaessa kumppanuusavustussopimusta, jolloin hakija raportoi avustetusta toiminnasta ja kirjanpidosta kumppanuussopimuksen mukaisesti. Toiminta- ja innovaatioavustusten seuraamiseksi avustuksen saajaa pyydetään toimittamaan avustusvuotta koskeva toimintakertomus ja tilinpäätös hyvinvointialueella järjestöyhteistyöstä vastaavalle.

Avustuksen saajan tulee järjestää kirjanpito siten, että avustuksen käyttöä voidaan seurata ja hyvinvointialue voi sen tarvittaessa tarkastaa. Jos avustuksen saaja ei voi käyttää avustusta suunnittelemaansa toimintaan sovittuna avustuksen käyttöaikana, saaja palauttaa käyttämättömän avustuksen hyvinvointialueelle. Jos avustuksen saaja on käyttänyt avustusta muuhun kuin avustettavaan toimintaan, hyvinvointialue voi periä väärin käytetyn avustuksen takaisin.

6. Avustusten ulkopuolelle jäävä toiminta

Pohjois-Savon hyvinvointialueen myöntämää avustusta ei ole sallittua käyttää

- hallinnon kokouksiin ja viestintään
- merkkipäivä juhlallisuuksiin
- puoluepolitiikan harjoittamiseen
- tunnustuksellisen toiminnan harjoittamiseen
- hyvinvointialueen järjestämistä vastaavalla olevaan toimintaan
- toimintaan, jota hyvinvointialue ostaa yleishyödyllisiltä yhteisöiltä

- henkilöstö- ja matkakuluihin, jotka eivät liity avustettavaan toimintaan
- investointeihin, hankintoihin tai yhdistyksen omistamien tilojen kunnostamiseen, jotka eivät tue kriteerien mukaista toimintaa. Avustuksella tuetaan käyttöomaisuuden hankintaa vain perustellusta syystä
- varainhankinnasta tai tulon hankinnasta aiheutuviin kuluihin
- liiketoiminnasta aiheutuviin kuluihin
- Hankintalain (laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista 1397/2016) alaiseen kilpailutettavaan palvelutoimintaan, vaikka sillä olisi liittymäpintaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen.
- avustamisesta aiheutuvaan kilpailu- ja markkinoiden toimintaa vääristäviin vaikutuksiin

7. Toiminnallinen yhteistyö

Toiminnallisella yhteistyöllä tarkoitetaan yhteistyötä, jossa hyvinvointialueen palveluyksikön ja yhteistyökumppanin välillä sovitaan yhteisestä tiedotuksesta, asiantuntijavaihdosta, työparityöstä, tilojen käytöstä, yhteiskehittämisestä tms. toiminnasta. Toiminnallisessa yhteistyössä ei haeta hyvinvointialueelta avustusta.

Pohjois-Savon hyvinvointialueen toiminnallisen yhteistyön mallin tavoitteena on säilyttää paikallisia, seudullisia ja alueellisia yhteistyön tapoja sekä tukea uusien syntymistä. Tarkoitus on, että yhteistyöstä voidaan sopia mahdollisimman matalalla kynnyksellä paikallisista tarpeista lähtien. Harkinnan yhteistyön tekemisestä tekee suoraan hyvinvointialueen palveluyksikkö, jonka toimintaan yhteistyöllä on vaikutusta. Yhteistyöstä sopiessa yleishyödyllinen yhdistys, säätiö tai seurakunta sitoutuu toimimaan hyvinvointialueen periaatteiden mukaisesti. Hyvinvointialue kannustaa tekemään kaikille näkyväksi yhteistyön kohteena olevan toiminnan. Sen voi tuoda näkyväksi esimerkiksi yhdessä sovitulla digitaalisella alustalla tai kuvaamalla toimintaa sovitulla tavalla levitettäväksi ja otettavaksi käyttöön.

Hyvinvointialue tarjoaa hallinnassaan olevia toimitiloja mahdollisuuksien mukaan yhdistysten, säätiöiden ja toimintaryhmien yleishyödyllisen toiminnan käyttöön maksutta tilojen käyttöohjeiden mukaisesti. Hyvinvointialue seuraa ja raportoi yleishyödyllisen toiminnan käytössä olevien tilojen kustannuksia osana toimintaedellytysten tukemisen kokonaisuutta.